

Red. și Adm.-ția :
Școala No. IV.
Ștr. Delavrancea 23
Apare la 5 și la 20
a fiecărei luni.

FOAIA ȘCOLARĂ

Abonamente :

Pe un an Lei 150
Pe jum. an Lei 80
Inserțiuni și reclame
se publică după tarif
Manuscrisele nu se
:: înapoiază ::

ORGANUL OFICIAL AL REVIZORATULUI ȘCOLAR DIN BIHOR

Perspectiva liniară în desen

Am insistat în numărul precedent că la baza desenului este în primul rând pregătirea de ordin tehnic din care decurge aproape în mod logic haina pedagogică a predării. Partea tehnică a desenului este cuprinsă în studiul perspectivei, adică totalitatea cunoștințelor cari ne învață cum se văd corpurile și cum poate fi reprodusă imaginea lor prin desen.

Secretul acestui meșteșug n'a fost lămurit decât foarte târziu și din această cauză, desenele celor vechi au un aspect nenatural, care nu mai împacă ochiul cultivat al contemporanilor noștri. Au existat fără îndoielă artiști de o valoare impunătoare în tot trecutul omenirii, însă capacitatea lor de exprimare a fost foarte redusă și mutilată chiar, pentru că nu cunoșteau legile perspectivei.

Pe drept cuvânt se spune legi, deoarece sunt niște reguli invariabile deduse din felul de a vedea al ochiului omenesc. Experiențele minuțioase din timpul renașterii, pentru limpezirea acestor chestiuni, sunt singurele procedee folosite pentru învățarea temeinică a perspectivei.

S'a ajuns la un moment dat la concluzia că prin desen nu trebuie să fie reprodusă forma reală a naturii înconjurătoare, ci forma ei aparentă, sau mai bine zis, felul cum ea se oglindește în ochii noștri. Acesta a fost punctul inițial de plecare și treptat, treptat, s'au stabilit diferite legi cari ne duc dela forme în spațiu la imaginea desenată.

Corpurile din natura înconjurătoare au trei dimensiuni: lungime, lățime și înălțime, pe când suprafața pe care desenăm, de exemplu o foaie de hârtie, are numai două dimensiuni.

Cum rămănem cu a treia dimensiune a corpurilor și cum o redăm prin desen? Acesta este marele secret al perspectivei: Să construim pe calea desenului o imagine artificială care să ne lase impresia realității.

Că ochiul nostru nu vede natura chiar așa cum este, nu e lucru greu de priceput pentru un om atent. Unul și același obiect poate să ne apară într'un număr infinit de feluri dar toate aceste feluri sunt precis condiționate de câteva elemente și anume: distanța, înălțimea și direcția din care privim.

Este suficient ca unul dintre aceste trei elemente să se schimbe, ca imaginea aparentă a obiectului să se schimbe de asemenea. *Corelațiunea acestor trei date cere atențiune și raționament pur geometric.*

Să luăm pentru exemplificare un corp cu o formă foarte regulată: un cub. Cubul are 12 muchii împărțite în trei grupe de câte patru, paralele între ele.

Să așezăm acest cub pe o suprafață orizontală: un grup de patru muchii va fi vertical iar celelalte două grupuri vor fi orizontale. Oricum am privi acest cub, îi vom vedea una, două sau cel mult trei fețe deodată, iar la rândul lor, aceste fețe cu forma absolut patrată vor părea cu totul transformate. Atunci și muchiile cubului cari conturează diferitele fețe vor fi văzute altfel. Pentru ochiul nostru ele sunt niște linii și de aici se naște întrebarea cum reprezentăm aceste linii prin desen, ca ansamblul lor să ne dea o imagine asemănătoare cu cea a cubului real. Fără îndoielă că nu este nimic convențional, ci totul este determinat geometric de depărtarea, înălțimea și direcția din care privește ochiul nostru.

Partea perspectivei care se ocupă cu studiul liniilor în desen, se numește perspectiva liniară, spre deosebire de o altă perspectivă, zisă perspectivă aeriană. Asupra lor, vom reveni pe cât ne este posibil, având în vedere că pentru aceste chestiuni ar trebui foarte multe clișee explicative.

T. V. Ștefănescu.

Imbrăcămintea plantelor

Nimic nu-ți poate lega mai bine atenția, decât observarea fenomenelor din natură. Aceste fenomene se manifestează și sub nenomăratele forme pe cari le iau plantele, respectiv diferitele lor organe, ca splendide mozaicuri vii ale Pământului nostru. Și noi oamenii suntem obișnuți — doar în baza legii ereditare a aduce în relație toate fenomenele biologice ale diverselor viețuți (plante, animale) cu fenomenele de viață ale ființei noastre omenești, care prezintă multe funcțiuni comune cu ale plantelor și animalelor. Așa se face că ne convine mult să personificăm multe lucruri din natură pentru a fi înțelese mai ușor nu numai de copii ci și

de adulți. Astfel poate și pedagogul dibaci să înfățișeze de piulă acele numeroase produse (în multe cazuri inedite!) epidermale (de coji) — pe cari eu le cuprind aci sub numele colectiv de îmbrăcăminte — ale plantelor mai superioare și prin urmare mai cunoscute de toată lumea, în una sau două lecții de curs primar.

O astfel de lecție — făcută desigur în școala veșnic activă, veșnic modernă, în natura verde va stârni în copii dragostea față de finutul și curiozitatea față de viața plantelor.

— Cefebul botanist Raoul H. Francé ne povestește în „Viața plantelor” că indigenii din sudul Indochinei sunt cu desăvârșire incurabili cu medicamentele europenilor, până când mătatezi schilavi, schlopți, paralizici sunt vindecați de multe ori în mod miraculos de faktiri, doctorii Aziei de sud. Ei bine, totul se reduce la cunoașterea țesutului epidermal, sau cum am zice la îmbrăcăminte a plății. Astăzi se știe că vrăjtorii Insulelor Malaeze vindecă cu sucul unei urzici tropicale. Aceeași urzică, mănuită bine de faktir vindecă paralizia locală, dar poate să ucidă cu otrava-i puternică pe acii cari nu o cunosc. În general o astfel de otrăvă conține perişorii mai aspri sau mai moi a multor plante. Una de aceasta este și urzica noastră vie. Melci și fluturele, păunul de zi, cu mare poftă hămăncă frunzele, până când dacă noi ne atingem de ea pe aburii, ne înțepa producându-ne usturimi groaznice de piele. Și ciudat lucru, de felul cum atingi frunzele urzicii, vei fi expus primii ori nici că vei simți înțepăturile plantei. Ei șoarele de păr ale urzicii se pot vedea și cu ochii, observând la vârful lor dinafară un cârligăș striu par'ce-ar fi gura unei ploști cu gât îngust. Și de fapt gâtul lung al ploștii conține silice, adică acea materie din care e făcută sticla și din aceasta cauză este atât de rigid. Perişorii urzicii stau ridicați pe frunză și pe tulpină. Dacă netezim frunza ori tulpina din jos în sus perişorii elastici se apleacă și re frunză și tulpină, fără ca să se rupă. Dacă însă perişorii sunt auzși din laturi ori de sus, gâtul ploștii se rupe numai decât, cârligul de silice pătrunde în piele și inoculează acidul în rană.

Iată arma de apărare a urzicii ca atâtea și atâtea arme ale milioanei și milioanei de animale. Am putea aduce multe exemple de felul acesta ori asemănătoare în formă externă aceea ca să nu amintim decât cele mai obișnuite plante ale locuitorilor noastre: pelargonii, panseluțele (trei frați pătați), azalele etc. etc. Sunt toate atâtea plante îmbrăcate în haine variate, unele mai mult sau mai puțin catifelate, după cari au luat și oamenii modelul catifelei, ce se fabrică azi. Să lăm numai cea mai cunoscută, panseluța. Floarea tricoloră a acesteia o poți considera drept o pălărie luxoasă și veșnic la modă. Pe petalele acesteia se văd deși unul lângă altul o mulțime de perişori, dând neșterea la cel mai splendid decor de catifea. Dar sunt multe plante — îndosebi cele din regiunile ecuatoriale

cu haină catifelată mult mai groasă decât molda floare de panseluța.

Dar la aceasta, catifeala numai e un singur decor, ei servește alt scop. Perişorii acestora, întocmai ca la isma (numită creastă, odrată) noastră ce crește pelăngă păraie și bălți — apără planta de prea multă umezeală deoarece roua și picuri de ploaie ușor se vor scurge depe îmbrăcăminte această catifelată. Iată al treilea scop al hainei păroase. Dar nu te poți opri cu epiderma plantelor nici după cunoașterea acestor trei scopuri. Planta e în stare să se și agațe cu unele modificări ale îmbrăcăminte sale. Fasolea și hameiul sunt meșteri în privința aceasta. Acestea până atunci își saceș și ră-saceș funile lor epidermale până se'ncheșează în vreun fărș, pom ori altceva.

Dar toate acestea feluri de veșminte dispar înaintea rochiei princiare a Albumelui sau Floarea Reginei (floarea Siminului) de prin Buargi, Ceahlău, M. Semenicului din Bănaș, Alpi etc. etc. Face pentru o icine și mai ales pentru'n dascăl să vadă această într'adevăr regină a plantelor noastre, cumpărându-o din florărie, dacă altfel nu poate ajunge la ea. Trebuie să știm anume, că aceasta plantă a devenit obiectul unei întinse negustorii — fie pentru frumuseța ei externă, fie că din ea se fabrică cele mai delicate parfumuri, cremă ș. a. Se zice că numai orașul Innsbruck vinde anual din Reginele sale cultivate numai puțin de v. e. 60.000 bucăți. Dar albumelele cultivate de om n-s așa de abstrăluțitoare și plăcut mirositoare, ca acelea ce cresc prin locul lor de băștină; prin crăpăturile stâncilor și poienile munților înalți. — Cu ce minunate cunoștințe ne servește floarea, frunzele și tulpina acestei plante. Firele de argint ale mantiei sale regale sunt tot așa pentru Floarea reginei, ce este părul cărunț la oamenii bătrâni. Părul și ici și colo este alb, deoarece este umplut cu aier. Suntem obișnuți a presupune — fără nici un motiv serios — că părul cărunț se ivește la oamenii mai învrăstă. Dar cine n'a văzut tineri și tinere între 25—30 ani cu fața rumenă și păr argintiu, ori mii și mii de animale născându-se cu blană albă.

În lumea plantelor, culoarea perişorilor nu e nici decât în legătură cu vârsta plantei. Perişorii pot avea diferite culori; verde în cele mai multe cazuri, apoi roșie rubinie etc., dar nici o plantă nu e îmbrăcată într'o haină așa de perfect colorată, ca Floarea reginei. Dar ce rost are blana aceasta catifelată la înălțimile acesteia considerabile, pe unde trăiește Floarea reginei. Ei bine, această blană apără planta de arșița soarelui și de prea mare evaporățiune. Oricine a constatat, că s. s. la munte te pârlești vara mai repede decât la șes. Așa suntem și cu albumelele. Și ciudat, tratului alpin al Albumelui, găsim caz ana og și'n viața oamenilor. Beduinul din Pustiul Arabiei îmbracă haine albe de lână ca să se apere de razele dogoritoare ale soarelui. Știința a combătut deci str șnia aparența. Până mai ieri s'a crezut,

că aceste blănuți — mai ales în regiunile alpine ar servi la protejerea plantei contra frigului. Se știe însă, că împotriva frigului nici o plantă nu se apără. Dar câte și mai câte înlimități de ale plantelor nu putem cunoaște, dacă ne luăm nișcă oboseală și facem mici plimbări în jurul căminului, satului ori orașului nostru contribuind prin aceasta la dezvoltarea interesului acestora din jurul nostru față de rostul încreștelor și fenomenelor ce se petrec în natură. Și din puținele exemple date mai sus — prin care am arătat funcțiunile multilaterale ale epidurmei și produselor ei — putem trage concluzia că astfel de plante ca urzica, panseluța ori floarea regiunii în felul lor sunt tot atât de perfecte — după spusele lui R. H. Francé — „ca cele mai superioare animale și omul, numai că s'au dezvoltat cu totul în altă direcție, ca noi și în tot timpul evoluției se depărtează din ce în ce de noi”.

Aug. Iritea.

Rostul grădinilor de copii.

Este seară. Copiii, ca de obicei, îmi alegă voioși prin casă, pentru a-și întrebuința ultimele calorii, ce le-au mai rămas după o zi întreagă de sburdăleții. Apoi, ajutându-se unul pe altul, la cântecul „Pitulea cântă”, ce eu învățasem pe copii în școală în aceea zi, se apucară să construiască din niște ștuleți de porumb, găsiți prin lu atârnie, o fântână în mijlocul odăii.

Eu îi privesc. Sunt mândri dacă le laud construcții lor. Le urmăresc toate mișcărilor lor. „Pai apa cu ce-o scoatem?” „Hai să-i facem ciutură!” „Din ce s'o facem?” Și ei numai decât leagă un ștuleț mai scurt cu o sfoară și apoi fac mișcărilor de scoatere a apei. Fetița, care este cea mai mare, de șase ani, se gândește la ce mai trebuie. „Ne mai trebuie și un drum, ca să mergem la fântână!” Numai decât așează ștuleți deoparte și de alta, formând două șiruri paralele, de partate cam de 10—12 cm unul de altul și face drumul intervine acum cel mai mic și cu o lovitură, darămă toată fântâna construită cu atâta greutate, de mîntea fragedă a unor copii. Acum să te ții! Se înălțară îndată. Cel mai mic, după ce luă vreo două, scapă sub aripile mamei, de urmări ea ce eră pornită cu atâta furie în contra lui.

Privind la mișcărilor lor, mă gândeam la foloasele grădinilor de copii.

Educatorea unei grădini de copii, desigur că știe cu mult mai bine ca o mamă, cum să folosească toate apucăturile copiilor, ce-i are sub îngrijirea sa. Ea știe cum să intervină la timp cu alte metode, diferite de ale mamei, care în cele mai dese cazuri, are nueloșa într'un colț sau palma gata să lovească în orice moment, când copiii „nu sunt cumînți”.

Arătați până aici niște observațiuni ale mele, pentru a se vedea că copilul încă dela 3—4 ani con-

strucște, judecă chiar, memorizează și dacă cineva intervine cu un tact pedagogic și cu o inimă de mamă, el dela aceeași vârstă, ar primi în suflet, nu numai învățături, bine înțeles comparativ cu vârstă lui, dar și îndelungătruinoase și ceva mai mult, un soțlet, un caracter și o limbă, pe care conducătoarea o vorbește în orice moment cu copilul. Numai aici se vor putea îndrepta relele înăscute într'un suflet de copil. De asemenea, de aici, se vor cultivă în lînările și aplicările spre fapte bune. De aici vor ieși oameni buni.

Cât de mult ar fi ușurată sarcina unui învățător, atunci când ei ar primi în el, l copil, ieșit dîn „grădinile de copii!” N'am mai avea de a face atunci cu acei copii sloși, gata în tot momentul s'o rupă la fugă pe coastă sau câmp!

N'am mai pierde atunci săptămâni și chiar luni intrug' până să-i facem să-și cunoască numele!

Copii s'au potolit. Genele, greoaie, s'au lăsat asupra ochilor și ca niște pușori de găină, unul câte unul, au adormit fiecare la locul lui. Desigur, că ei visează acum jocurile și sburdănițiile făcute în ziua trecută, sau pe care să le mai facă a doua zi, începând de cu noapte.

Săpat acum de gălăgia lor aleg dintre cărțile mele ceva despre grădinile de copii. Găsesc carticica „Fröbel și grădinile de copii” de Gabriel Compayré. În liniștea aceea a nopții când nu se mai auzeau în odăile decât respirațiile ușoare și dese ale dragilor mei copii, citesc și iară citesc, fiind atras din ce în ce mai mult de stilul autorului, dar și de interesul ce-l are în sine pentru orice copil.

Cât s'a sbălut bietul Froebel, ca să dea omenirei acest mijoc de îndreptare prin educația primită în „grădinile de copii!” Prin câte peripeții a trecut el, căci puțin erau din cei cari l înțelegeau!

Care nu a încercat și de câte greutăți nu s'a lovit și chiar dela acei, cari trebuiau să-l ajute, dacă înțelegeau pe Froebel, și folosul binefăcător al acestor instituțiuni, care astăzi au ajuns legifurate de stat! El a persistat mereu în ideile lui, care au triumfat în cele din urmă, căci astăzi dacă s'ar scula din mormânt, ar intra iarăș mulțumit, după ce va vedea atâtea grădini prin toate țările, care toate sunt conduse după principiile lui în unele întrebuințându-se tot materialul de care s'au servit el.

Când citeam această carte, vedeam folosul ce ar fi pentru noi, mai cu seamă în părțile acestea, unde Românii nu știu să vorbească bine românește, unde sunt Românii departe cu limba, obiceiurile și portul, de frații lor din munți Carpați și poalele lor.

Mă gândeam, că de s'ar înființa, nu prin toate satele câte o grădină, căci ași fi prea îndrăzneț, dar cel puțin prin centrele cu o populațiune mai deasă și tot ar fi destul.

Ar fi un început binefăcător. Și a doua zi spre

marea mea surprindere, dar și bucurie, văd publicate atâtea posturi noi în ființate în acest județ!

Bun! S'au înființat! Aveți însă tot ce ne trebuie? Avem conducătoare destule și pricepute? Avem locuri potrivite pentru aceste grădini? În țara noastră va fi vreuna ca aceea dela Fourcoing, despre care profesorul Paillot dela Inst. fizic din Lille zice:

„Această grădină de copii este în realitate o adevărată grădină de flori, în care descoperi 20 copii între 2—6 ani, așezați la umbra marilor arbori, ascultând frumoasele istorioare pe care le povestesc încântătoarele froebeliene.

Pentru mine fu un subiect uimitor văzând câteva fete tinere, eleve ale colegului, înfiindu-se în rolul de educatoare și de mame de familie, cheltuind fără a ține seama, comori de bunătate și n'asteptând ca răsplăță decât acest lucru mai frumos dintre toate: ivirea unui surâs, asemănător cu acela ce l-am observat la stabilimentele maternității din Potche Fontaine, aproape de Paris, unde elevele profesoare dela școlile normale, veneau rând pe rând timp de câteva zile, îngrijind prunci gâșiți și exercitându-se astfel la puericultura”. Și profesorul Paillot continuă descripția sa foarte poetică, arătându-ne copiii din Fourcoing, ocupați cu tălăluș, îndoitul, construind case, străzi cu ajutorul bucăților de lemn, mânăluș jucării obișnuite și mai ales din cele demontabile, care sunt punctul de plecare pentru experiențe instructive.

Ai fi un vis realizabil dacă grădinite de copii ar fi toate așezate la țară în mijlocul unei frumoase grădine cu flori și pomi, unde copiii să vadă născându-se și murind anotimpurile fiecărui an și unde în tovărășia insectelor și florilor, ei să se desvolte în toată libertatea, umplându-și viața lor cu a naturii.

Grădina dela Fourcoing să ne fie de exemplu.

Alex. Popescu învățător.

Dela Graniță.

Frumoasă și înălțătoare a fost ideea de a înființa școli de stat în toate satele țării, dar mai ales aici în zona culturală. Frumoasă a fost fiindcă s'a observat importanța, s'a simțit necesitatea și menirea acestor școli preutindene. Satele românești vor avea de acum înainte un focar de lumină, care va pătrunde prin toate inimile românești, chiar până în cel mai adânc întuneric, reînviind toate sentimentele naționale, căzute în amorțire de secolii întregi. Mama adevărată și-a găsit lăii săi împrăștiati, înmănușându-le ce a avut mai scump și mai drag. Acest scump și prețios dar, este școala. Ea singură este factorul răspândirii culturii-naționale, lipsită mai cu seamă în regiunea de Nord-Vest a Bihorului. Astăzi se văd ridicate falnice și pompoase aceste școli. Dar școala

goală, singură, este ca via cea fără stăpân, care nefiind luctată, nu produce nimic. Învățătorul este școala. El este chemat să muncească, să lumineze în această școală. El trebuie să fie santinela neadormită, muncind pentru întărirea graniței croiță de dorobanțul român. Acela și-a făcut datoria! Acum urmăm noi la rând.

Mă adresez, în special colegilor dela școlile de stat din satele cu majoritate de locuitori minoritari, cari au o misiune și o chemare de tot grea. O muncă întreită. În aceste sate se găsește multe suflete românești, cari în urma împrejurărilor, pierzându-se su letește, trăind între străini de sufletul lor, și-au uitat limba, lege și obiceiuri strămoșești. Acești fii perdoși, dar aflați, sunt mândri, că fac parte din neamul românesc, dar în acelaș timp își pleacă capul de rușine, fiindcă nu mai știu vorbi limba micii lor.

Această rană a lor nu o poate vindeca nimeni, decât școala românească. Ea este leacul de tămăduire. Școala va trebui să sâdească în inimile lor sentimentele naționale românești, redându-le graiul dulce al limbii strămoșești.

Natural, că această altoire de suflete nu va merge așa repede și ușor, îndeosebi în această mare de streini. Dar cui își va încredința această mare misiune? Desigur, că numai învățătorilor. Ei vor trebui să depună o activitate forțată, crescândă. Începutul va fi greu, dar nu dați înapoi, sau să vă fie teamă de ceva, căci tot începutul e greu. Mulți e legi, au astfel de elevi în majoritate, cari nu știu românește. În zadar le explică toată ziua, căci elevii nu-l înțeleg și rezultatul este nul. Unii dintre colegii sunt descurajați, fiindcă n'au progres așa mare, cu toate că muncesc conștienți. Alții sunt dezorientați, neștiind ce fel de metod să folosească, ca nișunțele lor să dea rezultate vădite și așteptate de cei lici în ale pedagogiei.

La început trebuie să explicăm totul și în limba maghiară, câștigând cu încetul vocabularul minim românesc, pentru a putea forma micii și mai posibil ușoare propoziții scurte, având înoldecauna la baza exercițiul întălitiv. Cu adevărat este o muncă grea, cari numai acei o știu aprecia, cari sunt chemați a munci în acest ogror întelenit al graniței noastre vestice.

Bazându-ne numai pe carte și pe memorie, nu vom forma decât o „Școală de papagali”. Învățătorul, conform împrejurărilor și posibilității, va trebui să-și formeze singur metoda săn de predare, ducător la scop.

Într'o școală cu elevi, cari nu posed limba română, nu se poate aștepta așa rezultate, ca într'o școală cu elevi români, dar progres se cere și trebuie să și fie.

Superiorii noștri, organele de control sunt conșinși despre această greutate și vor căuta munca conștientă, produsul în raport cu starea reală.

Biharia, 4 Februarie 1926.

Filip Petru.
învățător

Obligativitatea.

Rolul ce-l joacă deprinderea în viața individului ca și a colectivității, pe de o parte, pe de alta repulsiunea ce simte țaranul român pentru școală, fiindcă nu-i încă destul de pregătit ca să-i înțeleagă rostul. — și va mai trece, desigur, mult timp până atunci, — face ca școlările să fie atât de nepopulate în cele mai multe părți.

De multe ori tactul învățătorului rămân infructuoase, căci ori cânt vei fi de bun învățător, roadele nu pot veni imediat, implică deci un timp mai îndelungat, ca să te poți impune ca atare.

A impune deci prin calitățile tale ca dascăl și a face pe țaran să simță plăcere și atracție pentru școală prin roadele ce ea va da, e opera unui timp mai îndelungat, și școala nu poate, nu trebuie să sufere atâta întârziere.

Și atunci ce e de făcut?

Cercuție culturale, conferințele, sfaturile?

Sămânță aruncată în teren impropriu, deocamdată, sau rezultate aproape imperceptibile.

Ce alte mijloace rămân?

Singerul mijloc cu efecte mai sigure și mai rapide, rămâne tot legea obligativității cu sancțiunile ei.

Dacă, în comparație cu vechea lege, legea actuală e la înălțimea timpul prin cuantumul de amenzi ce hotărăște, ea devine buzorie prin felul cum se aplică.

Să mă explic.

În conformitate cu art. 62 din lege, școala începe la 15 Septembrie, tocmai când muncile de toamnă sunt în toi.

Sătenii care se ocupă, exclusiv, numai cu agricultura, și în copiii acasă pentru a se ajuta cu ei la munca câmpului și școala e pustie. A trecut Septembrie. Ai aplicat primele amenzi care nu se vor încasa decât peste trei luni și numai în cazul când delinvenții se vor face din nou vinovați. Așa spune legea. Deci niciun rezultat. Au trecut și primele 15 zile ale lui Octombrie. Înaintezi a II-a listă de amenzi, care trebuie să-ți populeze școala.

Și aceasta va rămâne în suspensie ca și cealaltă, acum, nu pentru că mai e legal ci pentru că se neglijează, sau se abuzează. De multe ori nici nu știi cui să te înalțezi:

Perceptorului care e o ficțiune, sau notarului care e un factotum la sate?

De sigur acestuia din urmă, care mai peste tot e și președintele comitetelor, tuturor școalelor din notariatul său.

Dar, perceptorul sau notarul e tot una. Nepriceperea la unul, neglijența sau abuzul, la celălalt, duc la aceleași rezultate: te apucă Noiembrie tot cu școala goală.

Dacă le-ai încasă la timp, ar avea ca efect imediat, trimiterea copiilor la școală, tocmai ceace urmărim noi prin acele amenzi. Dar în acest caz locuitorii și-ar termina munca cu ceva mai târziu și întârziind munca lor întârzie și a Dlui notar, care, deși nu este agricultor, face agricultură în stil mare, bine-nțeleș gratis, cu oameni de ciacă.

Și decât să încaseze la timp amenzile care ar avea drept efect popularea școalelor, dar concomitent și stăgnarea muncii Dlilor, le amână.

Mulți dintre ei, ca să se scape de prevederile art. 29, adică a nu plăti din buzunar amenzile încasate cu o întârziere mai mare de 20 zile, varsă din buzunarele lor sumele cuprinse în liste, făcând în același timp și chitanțele, rămânând ca operația încasării s'o facă când le-o veni bine.

Cei mai mulți ignorează legea.

În acest fel comitetul își mărește fondurile, dar nu asta e scopul.

Suntem departe de a-l fi atins.

Ba ceva mai mult.

Către finele lui Octombrie muncile s'au terminat și copiii încep a frecventa regulat.

Prin Decembrie însă, Dl notar, își aduce aminte că a varsat sau că trebuie să verse comitetului banii pentru amenzi.

Și porcede la încasări.

Badea Ioan și badea Stan rămân uimiți.

— Dar bine domnu notar de ce să plătesc gloabă că pruncu meu merge la școală.

— Nu știu. Întreabă pe dascăl.

Și ia-l pe învățător socotit drept nebun, asuprașor nedrept sau în tot cazul, nu în toate facultățile mintate. Cum să plătească amendă când copilul lui umblă la școală?

De unde să știe bietul om că amendă e pe primele cincisprezece zile ale lui Octombrie, dar că tocmai acum s'a îndurat Dl notar să i-o ceară. Chiar dacă află e prea târziu și de multe azi nu crede.

În felul acesta aplicarea obligativității nu poate avea alt efect de cât cel material, de foarte multe ori tardiv chiar și acesta, dar care nu este cel urmărit.

Ba și mai rău, pune pe învățător în conflict cu satul, făcând din el o victimă a datoriei.

E o stare de lucruri care numai poate dăinui, dacă nu ne este indiferent prestigiul școlii și scopul ce ea urmărește.

Legea trebuie interpretată ad-literam și nu la sentiment, iar învățătorul trebuie dispensat a mai fi o victimă a datoriei împlinite.

O imperioasă soluționare se impune deci.

Va întârzia?

D. Marinescu
învățător, Susak.

Adevărați apostoli.

Nu există pe lume o viață mai frumoasă, o operă mai măreață, ca aceea de apostol iluminător!

Căci ce poate fi mai dulce pentru omul superior, decât a trăi în mijlocul naturii, înconjurat de mărețele opere ale providenței și să lucreze la perfecționarea lor...?!

De fapt învățătorul e dator, ca încă pe băncile școlii fiind, să înceapă a pune temelie operei sale mărețe.

Necesitatea temeliei acestei opere se înțelege că e mai mare, în primul rând la graniță.

Acei ce cred că școlile de pe graniță sunt slabe se înșală de multeori, dovadă vlăstarele tinere pe care le cresc.

E așa de plăcut, să cuțereți Bihorul în timpul vacanțelor, să vezi pretulindeni pe elevii școlii normale din Oradea înconjurați de bieții țărani cari vin să se adape la izvorul abia născut al apei celei vii; să asțiți la naivele reprezentații de pe micile scene ale școlilor primare și să simți viața plină de farmec și de poezie, a acestor vlăstare ce încă nu s'au desprins de pe tulplină și încep să dea roade...!

Ca exemplu dăm pe harnicii și neobosiții elevi din comuna Borșa de lângă Tîlceag, cari lucrează fără oboseală și ajung la rezultate îmbucurătoare.

Au în comuna lor bibliotecă cu numeroase volume pe care, prin munca lor o îmbogățesc încontinuu. Au format societăți de cultură, ca „Prietenii naturii”, sub prezidenția elevului Negroț Nicolae din cl. VI dela școala normală din Oradea și „Societatea tinerimii”, cari lucrează și luptă fără preget, pentru ridicarea Neamului românesc dela granița de Vest, care abia acum a început să se deștepte.

Mi-s dragi elevii Borșeni și-mi place mult să stau de vorbă cu ei. Știu să se scoaie în mijlocul valurilor și să scoale pe nenorocit fără ca să se afunde.

Dacă toți elevii ar face ca ei, am ajunge repede la nivelul sortii culturii noastre și pe care împrejurările nu ne-au lăsat să-l atingem până în prezent!

Traian V. Goinescu
Tîlceag.

lege. Nota inspecției speciale va forma prima medie parțială eliminatorie a examenului

Deasemenea candidații vor dovedi că pedepsele au fost prescise.

Examenul va consta din două probe scrise: una cu subiect pedagogic sau din istoria literaturii, iar a doua cu subiect științific în legătură cu mediul în care trăiesc învățătorii.

Se va da deasemenea o probă orală asupra lucrării „Oameni aleși” de I. Simionescu (volumul I, ediția III-a editura „Cartea Românească”).

Toate aceste trei probe sunt eliminatorii. Numai candidații cari vor obține media 7,50 la fiecare probă vor fi înaintți.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 701/1926.

Către Direcțiunile școlilor primare de stat.

Ne-a venit tîrziu la cunoștință pe cale particulară, că în unele comune au fost sistate prelegerile la școală pe mai multe zile, parte din cauza marburilor epidemice ivite între copii, parte din lipsa de combustibil sau alte neajunsuri și aceste lucruri nu ni s'au raportat.

Vi se pune în vedere, că astfel de lucruri trebuiesc raportate momentan revizoralului școlii, care trebuie să aibă cunoștință despre tot ce se întâmplă în viața școlară și trebuie să poarte evidență despre aceasta.

Întrucît astfel de cazuri au obvenit până acuma cursul acestui an școlar și nu ni s'au raportat, să ni se raporteze fără amănare, iar pentru viitor, să se raporteze la timp, pentru că în caz contrar directorul școlii va fi tras la răspundere pe cale disciplinară.

Oradea, la 4 Februarie 1926.

Nr. 560/1926.

Apel către toți învățătorii din Regiunea II-a școlară Oradea.

Domnule Învățător,

Din seria minunatelor creațiuni ale imaginației populare fac parte și cunoscutele povestiri despre pășunile lui Dumnezeu, când umblă cu Sfântul Petru pe pământ. Sunt multe și variate aceste istorioare, cari uneori tratează o întâmplare plină de haz alte, ori cuprind învățături pline de înțelepciune. Convins că povestirile acestea despre Dumnezeu și Sfântul Petru sunt tot ce poate fi mai original și mai interesant din literatura noastră populară m'am hotărât să le culeg și să le public deocamdată în revista „Cele Trei Crisuri”

INFORMAȚIUNI.

— Examenul de înaintare a învățătorilor la gradul II. Ministerul Instrucțiunii a dat următoarea decizie:

Examenul de înaintare pe loc la gradul II al membrilor corpului didactic, cu trei ani de funcționare cu titlu definitiv, se va ține cu începere dela 1 Martie 1927. Pentru a fi înscuși la acest examen, doritorii vor face cereri cel puțin cu un an înainte, la inspectoratele regionale, pentru a li se face inspecția specială cerută de

pentru popor" ce o redactez pe seama țărănimii dela graniță, iar mai târziu le voi scoate în broșură.

Sunt aproape sigur că în fiecare sat se găsește un bătrân sfătos sau poate chiar un băiat de școală, care știe povesti vre-o pătație din pribegia lui Dumnezeu cu Sfântul Petru pe pământ. Aș dori să am o colecție cât mai bogată.

În acest scop am nevoie de concursul D-ilor învățători din Regiunea noastră. Îmi iau voie deci și apelez la acest concurs în speranța că apelul meu nu va răsună în pustiu. Lucrul este simplu. Fiecare învățător anunță școlarii: Care știe să spună o poveste despre Dumnezeu și Sfântul Petru când umbrau pe pământ? Care nu știe, să întrebe pe tatăl său, pe moșul său. Apoi să o aștearnă pe hârtie. Învățătorul încă poate întreba pe oameni sau pe adulți.

Povestirea să fie scrisă colorat și viu în graiul local al poporului. Dacă vom primi câte una singură din fiecare sat sunt perfect mulțumit. Rug pe D-nii învățători ca imediat ce au la mână o astfel de povestire să o pună în plic și să o trimită la adresa mea în Oradea, *Gheorghe Talbure*, Inspector școlar.

Oradea, la 1 Februarie 1926.

No. 359/1926.

Ordin Circular

Către Direcțiunile școlare și membrii corpului didactic primar din jud. Bihor.

Vă facem cunoscut că a apărut opul de mare valoare Căluza Agricolă de profesori de economie Dumitru Cosma dela Sibiu în 3 tomuri costând tomul I. 90 Lei tomul II. 50 Lei, tomul III. 60 lei și Vă atragem atențiunea asupra acestei lucrări unice la noi în domeniul agriculturii, de care acum, când se cere dela învățător să fie un îndrumător practic al satelor noastre în știința agronomiei și să-și însușească acest studiu în măsură cuvenită pentru a-l putea propune în cursul primar, care în comunele rurale va avea să pregătească pe viitorii țărani, români pentru purtarea unei economii raționale la nivelul cu popoarele cele mai civilizate.

Când Vă aducem aceasta la cunoștință, Vă punem în vedere, că am dori, ca acest manual atât de folositor și necesar să nu lipsească din biblioteca nici unui învățător, dar îndeosebi să nu lipsească din biblioteca niciunei școli.

La oficiul nostru se află depozitate câte 100 exemplare din fiecare tom și direcțiunile școlare vor avea a-l procura ocazional sau comandându-l prin postă prin trimiterea prețului prin mandat postal din contul bugetelor Comitetelor școlare.

Oradea la 22 Ianuarie 1926.

No. 754/1926

România Ministerul Instrucțiunii Direcțiunea Generală a Învățământului Primar și Normal Primar No. 34073.

Domnule Revizor!

Între elevii care sunt înscriși la școală sunt unii scutiți de a frecventa cursurile din cauză de boală contagioasă curabilă. Părinții lor în multe cazuri refuză intenționat a-i căntă pentru a-l scuti de școală și întrebuință la nevoile lor personale. Cazurile de boală răspândite între elevi sunt favusul și tricofitia, boli de piele a căror tratament necesită timp îndelungat. Ca boala răspândită la sate mai este și scabia (râia). Deși contagionea nu este periculoasă toluși copiii scabioși nu pot fi ținuți în școală.

Părinții copiilor au cunoștință de tratamentul boalelor însă nu execută prescripțiunile medicului decât în măsura foarte redusă. Față cu dispozițiunile din lege care obligă toți copiii în vârsta cerută să urmeze cursurile în mod regulat sunteți rugat a lua măsuri venite comunicând D-ilor directori ai școlilor primare din jud. Dv. ca să urmărească stadiul boalei la elevii care se prezintă cu asemenea cazuri și dacă se vor face sănătoși să-l cheme la școală. Director General P. Ghifescu.

Oradea, la 10 Februarie 1926.

No. 647/1926

România Ministerul Instrucțiunii Direcțiunea Generală a Învățământului Primar și Normal Primar No. 7366/1926.

Domnule Revizor.

Cu urmare la circularile No. 122964/1925 și No. 2587 din 12 Ianuarie a. c. Vă rugăm să aduceți la cunoștință învățătorilor din acel județ că Dl. Ministru a acordat suma de 4 milioane pentru construirea sanatoriilor învățătoresci din localitățile Malnaș, Techirghiol, Mehadia și Govora.

Trebuie să se continue de a se face reținerile din salariile învățătorilor. ss. Director General. P. Ghifescu.

Oradea, la 10 Februarie 1926.

Către Direcțiunile școlilor primare de stat din jud. Bihor.

Conform ordinului Dlui Ministru al Instrucțiunii publice în comunele unde au loc alegerile comunale în ziua țalegerilor se vor sista prelegerile. — Învățătorii au drept a vota la secțiile de cart aparțin No. 1344.

Oradea, la 15 Februarie 1926.

No. 551/1926.

Vă facem cunoscut, că Majestatea sa Regele prin Înaltul Decret Regal No. 3747/926, a binevoit să aprobe numirea Dlui Caba Augustin pe ziua de 15 Noiembrie 1925, ca revizor școlar inamovibil al județului Bihor. p. Inspector Șef ss. Corbu Silăghiu, Șeful serviciului ss. Laszlo.

Oradea, la 3 Februarie 1926.

No. 93/1916.

Minist. Instr. prin decizia No. 7175/1926 a aprobat ca tuturor învățătorilor din Ardeal cari la 1 Sept. 1924 aveau 3 ani de funcționare și numire cu titlu definitiv să li-se respecte acest titlu și să fie scutiți de examenul de definitivat.

No. 755/1926.

Ministerul Instrucțiunii Direcțiunea Generală a învățământului Primar și Normal Primar.

Domnule Revizor,

În vederea importanței, ce trebuie să se dea conferințelor generale, unde membrii corpului didactic urmează să-și comunice impresiunile, idelle și metodele de lucru și legea să se aplice cât mai efectiv și rodnic, avem onoare a Vă face cunoscut, că Ministerul a dispus ca anul acesta conferințele generale să fie amânate pentru luna Septembrie a. c. găsiind timpul mai potrivit în toamnă, când pot participa și n.ii normalişti numiți în învățământ. Director General ss. P. Ghitescu.

Oradea, la 10 Februarie 1926.

No. 763/1926.

România. Ministerul Instrucțiunii. Direcțiunea Generală a învățământului Primar și Normal Primar No. 11093.

Domnule Revizor,

Urmând ce în primăvară să înceapă noua campanie de lucru pentru terminarea Orfelinatului și școlii normale de fete din Predeal cu onoare Vă rugăm, a lua măsuri să se stringă fondarile pentru carnetele cărămjoare, ce vi s'a încredințat vârsându-se sumele incasate cel mai târziu până la 1 Martie. 1926 Director General P. Ghitescu.

Oradea, la 10 Februarie 1926.

No. 684/1926.

Învățătorii învățătoarele și conducătoarele școlilor de copii mici cari întrunesc condițiunile de prezentare la examenul de definitivat dela 15 Martie a. c. vor

avea ca anexe până la 20 Februarie pe lângă copii de pe procesele verbale de înspeții încă care o copie dela Statice personale cuprinzând datele asupra serviciului fiecărui. Candidații cari trebuie să se prezinte la examen sunt datorți să aducă cu sine și esietul cu textele de pregătire a lecțiilor în cel trei ani de provizorat.

Oradea, la 5 Februarie 1926.

R. Popescu,
revizor școlar.

Redacția și ad-ția revistei:

1. Roagă pe toți doii colegi cari trimit manuscrite pentru publicat să sibă grija să scrie numai pe o față a hârtiei, iar nu pe amândouă

2. Roagă pe colegi să grăbească trimiterea abonamentului pe 1925, pe 1926 ar fi bine dacă s'ar trimitte odată toți cel 150 lei.

3. Roagă pe cei cari trimit articole spre publicare să nu aștepte ca imediat ce trimitte să i-se și publice articolul. Avem și noi anumite norme după care ne conducem

4. Cei ce nu primesc regulat revista, sunt rugați să comunice aceasta pe adresa revistei (str. Delavrancea 23) pentru a se trimitte sau eventual să se schimbe adresa.

CORVINA

Librărie—Papetărie

S'a mutat în:

Piața Unirii No. 10.

Depozit de cărți de școală, cărți literare și de știință: „Biblioteca pentru toți”. „Căminul” etc. Depozit de hârtie. Furnituri de birou și recuzite de tot felul pentru școli etc.